

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Prawidłowe zamykanie projektów współfinansowanych ze środków EFS

Michał Byliniak

Szczecin, 30 czerwca 2022 r.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

ZAPISY UMOWY

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Umowa o dofinansowanie bardzo wiele mówi o zamykaniu projektów, nie są to jednak zapisy ujęte w jednym rozdziale poświęconym tej tematyce.

Prześledźmy zapisy umowy w kontekście zamykania projektu w obszarze:

- Rozliczenia finansowego
- Wkładu
- Niezbędnej dokumentacji
- Wskaźników
- Archiwizacji
- Kontroli i nieprawidłowości

Beneficjent zobowiązuje się do takiego opisywania dokumentacji księgowej Projektu, o której mowa w ust. 1, aby widoczny był związek z Projektem.

W praktyce:

- Numer umowy/uchwały o dofinansowaniu Projektu pn. „ ” nr.
- Wydatek poniesiony zgodnie z (należy podać tryb wyboru wykonawcy oraz zastosowany art., ust., pkt) Ustawy Prawo zamówień publicznych/zasadą konkurencyjności
- Kwota wydatków kwalifikowanychPLN
w tym VAT kwalifikowalnyPLN,
kwota dofinansowaniaPLN

W praktyce:

- Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- Dodatkowo beneficjent zgodnie z przyjętą w jednostce praktyką podaje niezbędne informacje dotyczące:

Ujęcia w ewidencji środków trwałych/ księgach rachunkowych (pozycja / numer) Klasyfikacji budżetowej Sprawdzenia pod względem merytorycznym (data i podpis osoby upoważnionej) Sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym. (data i podpis osoby upoważnionej)

Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania dokumentacji związanej z realizacją Projektu przez okres 2 lat od dnia 31 grudnia roku, w którym złożono do Komisji Europejskiej zestawienie wydatków, w którym ujęto ostateczne wydatki dotyczące zakończonego Projektu.

Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta o dacie rozpoczęcia okresu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

Beneficjent przechowuje dokumentację związaną z realizacją Projektu w sposób zapewniający dostępność, poufność i bezpieczeństwo, oraz jest zobowiązany do poinformowania Instytucji Pośredniczącej o miejscu jej archiwizacji w terminie 5 dni roboczych od dnia podpisania umowy, o ile dokumentacja jest przechowywana poza jego siedzibą.

W przypadku zmiany miejsca archiwizacji dokumentów oraz w przypadku zawieszenia lub zaprzestania przez Beneficjenta działalności w okresie, o którym mowa w ust. 5, Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie, na piśmie poinformować Instytucję Pośredniczącą o miejscu archiwizacji dokumentów związanych z realizowanym Projektem.

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

PRZECHOWYWANIE DOKUMENTÓW

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Co do zasady dokumenty przechowuje się 2 lata od 31 grudnia roku, w którym do Komisji Europejskiej wpłynie zestawienie wydatków podsumowujące projekt jako rozliczony w całości.

O złożeniu zestawienia do Komisji informuje beneficjenta IP.

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

WNIOSEK O PŁATNOŚĆ

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Końcowy wniosek o płatność

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Wniosek o płatność beneficjenta składany jest niezależnie od tego, czy beneficjent deklaruje w nim wydatki czy przedstawia jedynie postęp rzeczowy projektu (wówczas przedkładany jest wniosek z wypełnioną częścią dotyczącą przebiegu realizacji projektu).

Wniosek o płatność końcową

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Wniosek o płatność końcową zgodnie z umową o dofinansowanie powinien być złożony w terminie do 30 dni po upływie okresu kwalifikowania wydatków.

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wniosek o płatność końcową

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Wniosek o płatność końcową jest ostatnim wnioskiem częściowym.

- Uwzględnia wydatki ostatniego okresu rozliczeniowego
- Pokazuje wskaźniki całego projektu
- Zamyka rozliczenie
- Zatwierdzony zamyka drogę do rozliczania dalszych wydatków

Wniosek w SL2014

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Prześledźmy końcowy wniosek o płatność w systemie SL2014.

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

KONTROLA

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Podstawą prowadzenia kontroli są:

Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020

IZ zapewnia w systemie wdrażania PO realizację kontroli, które obejmują:

a) kontrole systemowe,

b) weryfikacje wydatków, w tym:

weryfikacje wniosków o płatność beneficjenta,

kontrole w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta,

kontrole krzyżowe,

c) kontrole na zakończenie realizacji projektu,

d) kontrole trwałości projektu.

Weryfikacja wydatków polega na sprawdzeniu dostarczenia produktów i usług współfinansowanych w ramach projektów, faktycznego poniesienia wydatków oraz ich zgodności z programem operacyjnym oraz zasadami unijnymi i krajowymi.

W przypadku programów EWT sprawdzeniu podlega dodatkowo zgodność poniesionych wydatków ze szczegółowymi zasadami określonymi w programie.

Proces weryfikacji wydatków obejmuje:

- a) weryfikację wniosków o płatność beneficjenta,
- b) kontrolę projektu w miejscu realizacji lub w siedzibie beneficjenta,
- c) kontrolę krzyżową.

Weryfikacja wydatków rozliczanych metodą uproszczoną uwzględnia zalecenia określone w rozdziale 6.5 wytycznych Komisji Europejskiej pn. *Wytyczne dotyczące form kosztów uproszczonych: finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe, standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe.*

Celem weryfikacji wniosku o płatność beneficjenta jest potwierdzenie kwalifikowalności wydatków współfinansowanych ze środków unijnych, krajowych lub wkładu własnego, które zostały ujęte w tym wniosku. Instytucje kontrolujące wnioski są obowiązane, w szczególności, do sprawdzenia w trakcie tej weryfikacji, czy:

- a) wniosek o płatność został prawidłowo wypełniony od strony formalnej,
- b) wydatki ujęte we wniosku o płatność, przedstawione do refundacji lub rozliczenia, są wydatkami kwalifikowalnymi,
- c) wniosek o płatność jest poprawny od strony rachunkowej,
- d) zakres rzeczowy projektu jest realizowany zgodnie z umową o dofinansowanie lub decyzją o dofinansowaniu.

Kontrola projektów w miejscu ich realizacji lub w siedzibie beneficjenta jest formą weryfikacji wydatków potwierdzającą, że:

- a) współfinansowane towary i usługi zostały dostarczone,
- b) faktyczny stan realizacji projektu jest zgodny z umową o dofinansowanie i odpowiada informacjom ujętym we wnioskach o płatność oraz w innych dokumentach przekazywanych do instytucji kontrolującej,
- c) wydatki zadeklarowane przez beneficjentów w związku z realizowanymi projektami zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z wymaganiami programu operacyjnego oraz z zasadami unijnymi i krajowymi

Kontrola w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta składa się z następujących podstawowych etapów:

- a) zaplanowania czynności kontrolnych (m.in. zebranie dokumentów i informacji o projekcie, powołanie zespołu kontrolującego i podpisanie deklaracji bezstronności przez jego członków, sporządzenie upoważnień do kontroli);
- b) przekazania zawiadomienia o kontroli instytucji kontrolowanej;
- c) przeprowadzenia czynności kontrolnych;
- d) sporządzenia informacji pokontrolnej wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi lub rekomendacjami i przekazania jej podmiotowi kontrolowanemu;

Kontrola w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta składa się z następujących podstawowych etapów:

- e) sporządzenia informacji pokontrolnej wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi lub rekomendacjami i przekazania jej podmiotowi kontrolowanemu;
- f) rozpatrzenia zastrzeżeń wniesionych do informacji pokontrolnej wraz z ewentualnym sporządzeniem i przekazaniem ostatecznej informacji pokontrolnej, zgodnie z art. 25 ustawy wdrożeniowej;
- g) informowania o nieprawidłowościach;
- h) rejestracji wyniku kontroli w SL2014;
- i) monitorowania wdrożenia zaleceń pokontrolnych.

W sytuacji sporządzenia zaleceń pokontrolnych lub rekomendacji, sposób ich realizacji podlega monitorowaniu poprzez weryfikację korespondencyjną na podstawie przekazanych przez beneficjenta dokumentów lub poprzez kontrolę sprawdzającą w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta. Decyzję dotyczącą sposobu weryfikacji zaleceń pokontrolnych podejmuje instytucja kontrolująca, biorąc pod uwagę charakter tych zaleceń.

Kontrola na zakończenie realizacji projektu jest przeprowadzana jest po złożeniu przez beneficjenta wniosku o płatność końcową, przed wypłaceniem środków na rzecz beneficjenta składającego ten wniosek albo przed potwierdzeniem prawidłowości wydatkowania środków przez beneficjenta w ramach projektu.

Kontroli trwałości podlega, co do zasady, projekt obejmujący inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne, z uwzględnieniem przypadku projektów, o których mowa w art. 71 ust. 3 rozporządzenia ogólnego.

Kontrola trwałości jest prowadzona w okresie pięciu lat od daty dokonania płatności końcowej na rzecz beneficjenta. Okres ten może być skrócony do trzech lat w zakresie utrzymania inwestycji lub miejsc pracy w projekcie beneficjenta, który jest mikro, małym lub średnim przedsiębiorcą.

Kontrola trwałości może być rozszerzona o kontrolę innych elementów podlegających weryfikacji po zakończeniu realizacji projektu, np.:

- a) występowania podwójnego finansowania, zwłaszcza w kontekście możliwości zmiany kwalifikowalności podatku od towarów i usług,
- b) generowania dochodu w projekcie,
- c) zachowania celu projektu, definiowanego poprzez osiągnięcie i utrzymanie wskaźników rezultatu,
- d) poprawności przechowywania dokumentów,
- e) zachowania zasad informacji i promocji projektu,
- f) zachowania zasad udzielenia pomocy publicznej.

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

TRWAŁOŚĆ

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Interpretacje zagadnień związanych z trwałością zawarto w [PODREČZNIKU TRWAŁOŚCI](#)

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zachowanie trwałości projektu obowiązuje w odniesieniu do współfinansowanej w ramach projektu infrastruktury lub inwestycji produkcyjnych.

ALE NIE W EFS.

Trwałość obowiązuje przez okres **5 lat (3 lat** - w przypadkach dotyczących utrzymania inwestycji lub miejsc pracy stworzonych przez MŚP) od płatności końcowej na rzecz beneficjenta lub w okresie ustalonym zgodnie z zasadami pomocy publicznej.

Naruszenie trwałości wystąpi jeśli zajdzie którakolwiek z poniższych okoliczności:

- zaprzestanie działalności produkcyjnej lub przeniesienie jej poza obszar objęty programem;
- zmiana własności elementu infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści;
- istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki wdrażania, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.

Naruszenie trwałości jest równoznaczne z naruszeniem art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i oznacza konieczność zwrotu przez beneficjenta (z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych) środków otrzymanych na realizację projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania trwałości – w trybie określonym w ww. ustawie.

Beneficjent powinien niezwłocznie poinformować Instytucję Zarządzającą/Pośredniczącą o wszelkich okolicznościach mogących powodować niezachowanie trwałości. Każdy przypadek ewentualnego naruszenia trwałości projektu będzie oceniany indywidualnie.

W praktyce to instytucja wykrywa naruszenie trwałości post factum.

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

NIEDOZWOLONE W OKRESIE TRWAŁOŚCI

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zmiana charakteru realizacji projektu, która dotyczy przede wszystkim:

- stopnia osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji projektu,
- realizacji celów projektu,
- okoliczności towarzyszące pogorszeniu wskaźników.

Zmiana warunków realizacji projektu, gdzie warunki realizacji projektu to te wszystkie elementy, niewynikające bezpośrednio z wkładu finansowego, mające negatywny wpływ na osiągnięcie/ utrzymanie celów projektu, w szczególności są to okoliczności, w których dany projekt jest realizowany, a także to, jakimi umiejętnościami i cechami dysponuje prowadzący go podmiot.

Znacząca modyfikacja:

- modyfikacja mająca wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodująca uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny
- modyfikacja wynikająca ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury/środków trwałych albo z zaprzestania działalności

Uzyskanie nienależnych (nieuzasadnionych) korzyści ,
do których należy zaliczyć:

- uzyskanie przychodu (np. zwolnienie z długu lub uniknięcie straty) w wyniku „zaprzestania działalności”,
- uzyskanie przychodu w wyniku „zmiany charakteru własności elementu infrastruktury”,

- zbycie produktów zakupionych bądź wytworzonych w projekcie (np. elementy infrastruktury, licencje, wyniki analiz itp.) na warunkach preferencyjnych lub tylko wybranym odbiorcom
- uzyskanie przez tych odbiorców pozycji ekonomicznie lepszej niż możliwa do uzyskania przez inne podmioty w tych samych warunkach,

- przejęcie projektu przez podmiot inny niż beneficjent, w tym przez kontrahenta niespełniającego podmiotowych kryteriów udzielenia pomocy z funduszy, w szczególności w kontekście przepisów dotyczących udzielania pomocy publicznej, (np. gdy przedsiębiorca przejmuje projekt od instytucji publicznej, podczas gdy w konkursie sam nie spełniał kryteriów dostępu lub podlegał obniżeniu dofinansowania w myśl przepisów o pomocy publicznej)

- zaprzestanie działalności lub zmiana charakteru własności elementu infrastruktury, która prowadzi do skutków sprzecznych z celami pomocy.(np. do ograniczenie konkurencyjności, zmniejszenie zatrudnienia, przeniesienie pomocy do innego regionu, wykorzystanie nieprawidłowych materiałów, itp., a co za tym idzie nieuzasadnioną korzyść dla odbiorców innych niż wskazani w projekcie lub dokumentach programowych

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

DOPUSZCZALNE W OKRESIE TRWAŁOŚCI

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- Beneficjent może dokonać zmian charakteru realizacji projektu, np. takich jak:
- Zmiana podmiotu zarządzającego projektem
- Zmiana sposobu świadczenia usług
- Zmiana wysokości wskaźników produktu i rezultatu,
- Wynajem, dzierżawa, licencja, czasowe oddanie w użytkowanie elementów infrastruktury (tylko w szczególnych sytuacjach).

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

WERYFIKACJA TRWAŁOŚCI

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zasadniczym narzędziem weryfikacji zachowania trwałości są kontrole trwałości na miejscu realizacji projektu w kolejnych latach realizowania obowiązku utrzymania trwałości.

Co do zasady najskuteczniejsze będą te realizowane pod koniec okresu trwałości.

Doświadczenia poprzedniej perspektywy wskazują na skuteczność przyjętej jako narzędzie pośrednie ankiety trwałości.

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

WERYFIKACJA WSKAŹNIKÓW

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wskaźniki projektu są najważniejszym wyznacznikiem jego sukcesu, są weryfikowane ostatecznie na jego zakończenie (produkt) lub nawet po zakończeniu (niektóre rezultaty długoterminowe).

Sprawdzenie wskaźników opiera się o sposób i źródło weryfikacji opisane we wniosku o dofinansowanie. W części dotyczącej wskaźników wskazano osoby odpowiedzialne za weryfikację, częstotliwość weryfikacji oraz dokumenty stanowiące dowód na ich zrealizowanie.

Zrealizowanie wskaźnika powyżej 100% nie stanowi problemu, gorzej jeśli nie uda się osiągnąć 100%.

Wskaźniki w przypadku kwot ryczałtowych w ogóle nie tolerują błędu. Rozliczenie 100% wartości (uwaga na wymagania jakościowe), oznacza rozliczenie całości dofinansowania. Mniej niż 100% oznacza całkowite nierozliczenie zadania.

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

REGUŁA PROPORCJONALNOŚCI

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Właściwa instytucja będąca stroną umowy zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu do jego realizacji w zakresie określonym i zatwierdzonym we wniosku o dofinansowanie, z uwzględnieniem konieczności zachowania trwałości rezultatów projektu.

Projekt rozliczany jest na etapie końcowego wniosku o płatność pod względem finansowym proporcjonalnie do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie projektu, co jest określane jako „**reguła proporcjonalności**”.

Zgodnie z regułą proporcjonalności:

a) w przypadku niespełnienia kryterium zatwierdzonego przez komitet monitorujący PO – właściwa instytucja będąca stroną umowy może uznać wszystkie lub odpowiednią część wydatków dotyczących rozliczonych w ramach projektu za niekwalifikowalne,

b) w przypadku nieosiągnięcia celu projektu – właściwa instytucja będąca stroną umowy może uznać wszystkie lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu za niekwalifikowalne; wysokość wydatków niekwalifikowalnych uzależniona jest od stopnia niezrealizowania celu projektu; wydatki niekwalifikowalne obejmują wydatki związane z tym zadaniem merytorycznym, którego założenia nie zostały osiągnięte i kosztów pośrednich; stopień nieosiągnięcia założeń projektu określany jest przez właściwą instytucję będącą stroną umowy.

Reguła proporcjonalności weryfikowana jest przez właściwą instytucję będącą stroną umowy według stanu na zakończenie realizacji projektu na etapie weryfikacji końcowego wniosku o płatność.

W przypadku projektów partnerskich, sposób egzekwowania przez beneficjenta od partnerów projektu skutków wynikających z zastosowania reguły proporcjonalności z powodu nieosiągnięcia założeń projektu z winy partnera reguluje porozumienie lub umowa partnerska.

Można uniknąć reguły proporcjonalności na dwa sposoby:

Zmieniając wskaźniki przed zakończeniem (trudne);

Udowadniając, że niezrealizowanie wskaźników nie jest zawinione przez beneficjenta (np. działała siła wyższa).

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

Dziękuję za uwagę

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

ul. A. Mickiewicza 41

70-383 Szczecin

tel. + 48 91 42 56 100

fax + 48 91 42 56 103

e-mail: sekretariat@wup.pl

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

Pomorze
Zachodnie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

